

Stenografični zapisnik

četrtre seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 9. januarja 1896.

Nazoči: Predsednik: deželni glavar Oton Detela.
— Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Viktor Hein in c. kr. okrajni komisar baron Viljem Rechbach. — Vsi članovi razun: ekszellenca knezoškof dr. Jakob Missia. — Zapisnikar: deželni tajnik dr. Franc Zbašnik.

Dnevni red:

1. Branje deželno-zborskega zapisnika III. seje dné 4. jan. 1896.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 17. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1896.
4. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Ivana Hribarja in tovarišev, tikajoč se oprostitve od deželnih naklad onih poslopij, ki so bila poškodovana vsled potresa leta 1895. (k prilogi 19.)
5. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Frana Povšeta in tovarišev gledé osnove kmetijskih zadrug (k prilogi 23).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1896. (k prilogi 13.) in v zvezi z njim o naslednjih prošnjah:
 - a) učiteljevih udov Ane Novak in Ane Sever, ravnateljve sirote Marije Praprotnik in učiteljve sirote Alojzije Malenšek za podelitev miloščine;
 - b) učiteljve udove Helene Čuk in učiteljevih sirot Ane in Karoline Malenšek za podaljšanje miloščine.
7. Ustna poročila finančnega odseka:
 - a) o prošnji županstva v Borovnici gledé podpore za popravo bolnišnice;
 - b) o prošnji prednice usmiljenih sester gledé podpore za popravo po potresu poškodovane hiralnice;
 - c) o prošnji centralne slovenske posojilnice v Krškem za kredit do 50 000 gld.;
 - d) o prošnji kmetijske podružnice v Cerknici gledé podpore za vzdrževanje drevesnice;
 - e) o prošnji krajnega šolskega sveta v Senožečah gledé podpore za uredbo šolskega vrta in čebelnjaka;

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 9. Jänner 1896.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Otto Detela.
— Regierungsvertreter: K. k. Landespräsident Victor Freiherr v. Hein und k. k. Bezirkskommissär Wilhelm Freiherr v. Rechbach. — Sämmtliche Mitglieder, mit Ausnahme von: Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia. — Schriftführer: Landchaftssecretär Dr. Franz Zbašnik.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der III. Landtagsitzung vom 4. Jänner 1896.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 17. Bericht des Landesausschusses mit der Vorlage des Normalschulfonds-Voranschlages für das Jahr 1896.
4. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Ivan Hribar und Genossen, betreffend die Befreiung von Landesumlagen für die durch die Erdbebenkatastrophe im Jahre 1895 beschädigten Gebäude (zur Beilage 19).
5. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Franz Povše und Genossen, betreffend die Bildung von landwirtschaftlichen Genossenschaften (zur Beilage 23).
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses für das Jahr 1896 (zur Beilage 13) und über die Petitionen:
 - a) der Lehrerswitwen Anna Novak und Anna Sever, der Directorswaise Maria Praprotnik und der Lehrerswaise Moiffia Malenšek um Bewilligung von Gnadengaben;
 - b) der Lehrerswitwe Helena Čuk und der Lehrerswaisen Anna und Karolina Malenšek um Verlängerung der Gnadengabe.
7. Mündliche Berichte des Finanzausschusses:
 - a) über die Petition des Gemeindeamtes in Franzdorf um Subvention behufs Adaptierung des Spitals;
 - b) über die Petition der Oberin der barmherzigen Schwestern um Subvention zur Herstellung des durch das Erdbeben beschädigten Siedenhauses;
 - c) über die Petition der slovenischen Central-Vorschusscasse in Gurkfeld um Bewilligung eines Crediten bis zu 50.000 fl.;
 - d) über die Petition der Landwirtschaftsfiliale in Zirknitz um Subvention für die Erhaltung der Baumschule;
 - e) über die Petition des Ortschulrathes in Senojetich um Subvention für die Herstellung des Schulgartens und Bienenhauses;

- f) o prošnji društva «Verein für Knabenhandarbeit in Wien» za podporo;
- g) o prošnji Albina Adlešiča, učenca na umetno-obrtni šoli na Dunaji, za zviksanje podpore;
- h) o prošnji Silvestra Oblaka, paznika v prisilni delalnici za umirovljenje;
- i) o prošnji posestnikov v Vrbovcu pri Dobrničah za podporo vsled ujim.

- f) über die Petition des Vereines für Knabenhandarbeit in Wien um Subvention;
- g) über die Petition des Albin Adlešič, Hörers an der Kunstgewerbeschule in Wien, um Erhöhung der Subvention;
- h) über die Petition des Zwangsarbeitshaus-Aufsehers Sylvester Oblak um Pensionierung;
- i) über die Petition der Inassen in Werbouz bei Döbernit um Unterstützung anlässlich der Elementarereignisse.

Seja se začne ob 10. uri 20 minut dopoludne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 20 Minuten vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice ter otvarjam sejo. Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje deželno-zborskega zapisnika III. seje dné 4. januarja 1896.

1. Lesung des Protokolls der III. Landtagsitzung vom 4. Jänner 1896.

Tajnik dr. Zbašnik:

(bere zapisnik III. seje v slovenskem jeziku — verliest das Protokoll der III. Sitzung in slovenischer Sprache).

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov kak popravek v ravnokar prečitanem zapisniku?

(Niče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Visokorodni gospod deželni predsednik mi je izročil vladno predlogo zakona, s katerim se uvede stavbinski red za ozemlje stolnega mesta Ljubljane (Odobrovanje — Beifall) v 50 nemških iztisih. Sledilo bo tudi še 50 iztisov slovenskih.

Seine Excellenz der Herr Abgeordnete Baron Schwegel hat sich zum Worte gemeldet.

Abgeordneter Excellenz Freiherr v. Schwegel:

Ich erlaube mir den Antrag zu stellen, den heute eingebrachten Entwurf einer Bauordnung für die Landeshauptstadt Laibach einem Specialauschusse, bestehend aus 9 Mitgliedern, zur Vorberathung und Antragstellung zuzuwiesen, und dass zur Wahl dieses Ausschusses sofort, eventuell nach einer kurzen Unterbrechung der Sitzung behufs Feststellung der Candidaten geschritten werde.

Deželni glavar:

Gospodje, ki podpirajo nujnost stavljenega predloga, izvolijo ustati.

(Se podpre. — Wird unterstützt.)

Nujnost je podprta.

Nujnost še posebej utemeljevati ni treba. Utemeljuje se sama s tem, da se ravna za jako obširen zakon, o katerem se bodo morala vršiti dolga posvetovanja.

Prosim torej gospode, takoj glasovati o predlogu, da se za posvetovanje o tem zakonu izvoli posebni odsek devetih članov.

Gospodje, ki pritrjujejo temu nasvetu, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet, odsek se bo torej volil koncem seje.

Došle so mi sledeče peticije:

Vodstvo deželne prisilne delalnice predloži prošnjo paznika Emanuela Kovačiča za umirovljenje.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Alfons Pellan, varuh mladoletnih sirot ingrosista deželnega knjigovodstva Marije in Ane Lušin, prosi podaljšanja, oziroma zvišanja dosedanjih miloščin.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Unterstützungsverein für Hörer an der k. k. Hochschule für Bodencultur in Wien bittet um Subvention pro 1896.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Vorrichtung der Studentenfüche in Gottschee bittet um Subvention pro 1896.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Schul-ausschuss der Hochschule für Holzindustrie in Gottschee bittet um Gewährung einer erhöhten Subvention pro 1896.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Županstva v Naklem in sv. Križu prosita, da se občinska pot iz vasi Strahinj do zgornjih Dupelj uvrsti med okrajne ceste.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izročča prošnjo registrovane vinarske zadruge v Vipavi za podporo za trtnico.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Ažman izročča sledeči prošnji:

Posojilnica v Kranjski Gori, registrovana zadruha z neomejeno zavezo, prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Zveza kranjskih posojilnic v Ljubljani prosi podpore za kranjsko posojilništvo po načinu Raiffeisen.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Žitnik izročča prošnjo Antona Travnika iz Vel. Gobočevega pri Ambrusu za podporo za zgradbo mostu čez Krko.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kalan izročča prošnjo Jožefa Žuloveca v Ljubljani, ponesrečenega delavca, za podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Globočnik predloži sledeči prošnji: Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Dijaška kuhinja v Ljubljani prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Ažman izroča prošnjo podobne Ravne v občini Boh. Bistrica za podporo za zgradbo nove ceste Bistrica – Ravne.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Tavčar izroča prošnjo občin Krka, Muljava in Gorenjvas, da se okrajna cesta od Gabrovščice na Zatično uvrsti med deželne ceste in opusti zgradbo nove ceste od Fužin čez Sušico.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Hribar izroča sledečo prošnjo: Župni urad v Zavratah prosi, da se zgradi cesta od meje Logaškega okraja do Žirov po Sovriškej dolini.

Predlagam, da se prošnja izroči upravnemu odseku.

Poslanec Hribar:

Prosim besede! Dovoljujem si predlagati, da se prošnja, katera je bila sedaj naznanjena in dve drugi prošnji, ki bodete šele naznanjeni in ki se tičete jedne in tiste stvari, izroči finančnemu odseku. Stvar je čisto finančnega pomena, ker gre za to, da se dovoli podpora za napravo nove ceste od meje Logaškega okraja do Žirov. Take stvari so se že obravnavale v finančnem odseku; precedens je torej že tukaj, n. pr. pri cesti Hrib – Sodražica, in ker je zadeva važna v finančnem oziru, zatorej spada ta stvar pred finančni odsek. Prosim torej, da se ta prošnja in druge dve, ki bodete sedaj naznanjeni, izroče finančnemu odseku.

Deželni glavar:

Gospod poslanec Lenarčič se je oglasil k besedi.

Poslanec Lenarčič:

Dve prošnji, ki se tičete tega predmeta, ste bili že izročeni upravnemu odseku, ki ima o njih v kratkem poročati. Mislim pa tudi, da stvar odločno spada v upravni odsek, ker tangira ves dotični okraj. Poleg tega ima upravni odsek več prilike, baviti se s to zadevo, kakor finančni odsek, ki je z delom že preobložen. Predlagam torej, da se prošnja, kakor je že prečastiti gospod deželni glavar nasvetoval, izroči upravnemu odseku.

Deželni glavar:

Prosim gospode, podati se na sedeže, da glasujemo. Predlog gospoda poslanca Hribarja spreminja moj nasvet

in pride torej prvi na glasovanje. Ako se odkloni, je s tem obveljal moj nasvet.

Gospodje, ki pritrjujejo predlogu gospoda poslanca Hribarja, izvolijo ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je padel in torej se bo prošnja izročila upravnemu odseku.

Dalje so mi došle sledeče peticije; in sicer jih izroča gospod poslanec Hribar:

Več posestnikov (137) iz Idrijskega okraja prosijo, da se zgradi cesta od meje Logaškega okraja do Žirov po Sovriškej dolini.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Občina Dol. Logatec prosi, da se zgradi cesta od meje Logaškega okraja do Žirov po Sovriškej dolini.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Naznanjam dalje, da mi je došel samostalni predlog gospoda poslanca Viljema Pfeiferja in tovarišev.

Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita ta predlog.

Tajnik dr. Zbašnik:

(bere: — liest:)

«Samostalni predlog poslanca V. Pfeifer-ja in tovarišev.

Slavni deželni zbor naj sklene:

- 1.) Priloženi načrt zakona se potrjuje.
- 2.) Deželnemu odboru se naroča, da pridobi Najvišje potrjenje temu zakonu.

Selbständiger Antrag des Abgeordneten W. Pfeifer und Genossen.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

1.) Dem beiliegenden Gesetzentwurfe wird die Zustimmung erteilt.

2.) Der Landesausschuss wird beauftragt, diesem Gesetzentwurfe die Allerhöchste Sanction zu erwirken.

V Ljubljani, 9. januvarja 1896.

V. Pfeifer, Klun, Detela, Dr. Papež, T. Kajdiž, A. Kalan, Schweiger, J. Ažman, Zelen, G. Jelovšek, F. Modic, P. Pakiž, M. Lavrenčič, Dr. Žitnik, Povše, F. Košak.

Zakon

z dné

o zemljiškoknjižnem vpisu na podstavi zasebnih listin v malostnih zemljiškoknjižnih stvareh.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske na podlagi določil, katera obseza državni zakon z dné 5. junija 1890, drž. zak. št. 109, o zemljiškoknjižnem vpisu na podstavi zasebnih listin o malostnih zemljiškoknjižnih stvareh, ukazujem tako:

§ 1.

Malostne zemljiškoknjižne stvari v smislu državnega zakona z dné 5. junija 1890, drž. zak. št. 109,

so one, pri katerih v dotičnih zasebnih listinah napovedani znesek kake terjatve ali cena ali vrednost kake legovine ali kakega prava sploh ne presega vsote 100 gld. brez obresti in postranskih pristojbin.

§ 2.

Ta zakon stopi v veljavnost s tistim dnevom, ko se razglasi.

§ 3.

Mojemu ministru za pravosodje je naročeno izvršiti ta zakon.

Gesetz

vom

betreffend die grundbücherliche Einverleibung auf Grund von Privaturlunden in geringfügigen Grundbuchsachen.

Über Antrag des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich auf Grundlage der über die grundbücherliche Einverleibung auf Grund von Privaturlunden in geringfügigen Grundbuchsachen im Reichsgesetze vom 5. Juni 1890, R. G. B. Nr. 109, enthaltenen Bestimmungen anzuordnen, wie folgt:

§ 1.

Als geringfügige Grundbuchsachen im Sinne des Reichsgesetzes vom 5. Juni 1890, R. G. B. Nr. 109, sind jene anzusehen, bei welchen der in der betreffenden Privaturlunde angegebene Betrag einer Forderung oder der Preis oder der Wert einer Liegenschaft oder eines Rechtes überhaupt die Summe von 100 fl. ohne Zinsen und Nebengebühren nicht übersteigt.

§ 2.

Dieses Gesetz tritt mit dem Tage der Kundmachung in Wirksamkeit.

§ 3.

Mit der Durchführung dieses Gesetzes ist Mein Justizminister beauftragt.

Deželni glavar:

Utemeljevanje tega samostalnega predloga pride na dnevni red ene prihodnjih sej.

3. Priloga 17. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun normalnošolskega zaklada za leto 1896.

3. Beilage 17. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Normalschulfonds-Voranschlages für das Jahr 1896.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Prestopimo sedaj k 4. točki dnevnega reda, to je:

4. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Ivana Hribarja in tovarišev, tikajoč se oprostivte od deželnih

naklad onih poslopij, ki so bila poškodovana vsled potresa leta 1895. (k prilogi 19.).

4. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Ivan Hribar und Genossen, betreffend die Befreiung von Landesumlagen für die durch die Erdbebenkatastrophe im Jahre 1895 beschädigten Gebäude (zur Beilage 19).

Poslanec Hribar:

Visoki deželni zbor! Nesreča, ki je lanskega leta o velikonočnih praznikih zadelo belo Ljubljano in mnogo drugih okrajev na Kranjskem, bila je tako grozna, da bode leto 1895. gotovo kot najrnejše tega stoletja zabeleženo v zgodovini naše ožje domovine. Potres, ki je pretresel drob zemlje, povzročil je toliko strahu in škode v deželnem stolnem mestu ljubljanskem in v nekaterih drugih okrajih naše dežele, da se v prvem trenutku niti ni mogla pregledati ta škoda. Vsakdo je v prvem trenutku mislil, da je mnogo manjša; ali ko se je kasneje bolj natančno moglo ogledati, kako veliko razdejanje je povzročil grozni potres, izprevidelo se je, da je škoda tako ogromna, da je treba izredne pomoči in za tako izredno pomoč se je prvi oglasil občinski svet stolnega mesta ljubljanskega. Oglasil se je za pomoč pred vsem pri državi, ker je bil prepričan, da je ravno država, katera pobira od svojih državljanov davek v denarji in krvi, prva poklicana, priskočiti na pomoč, kjerkoli se pripeti taka nesreča, da ljudstvo samo iz sebe škode popraviti ne more.

Prizadevanja občinskega sveta ljubljanskega so pred vsem merila na to, da se v Ljubljani — seveda imam tudi druge kraje zunaj Ljubljane, ki so bili po potresu prizadeži, v mislih — omogoči popraviti veliko škodo, katero je povzročil potres, popraviti tako, da nasledki velikanske nesreče v bodočnosti ne bodo tako občutni.

Ako se vzame, kakošno je bitstvo potresa, mora se priznati, da je v tem slučaju bila dolžnost vlade, pomagati v polni meri; v polni meri zato, ker proti potresu človeški um dosedaj še ni iznašel nobenega zavoda, nobene naprave, ki bi zamogla človeštvo groznih njegovih nasledkov vsaj v materijelnem oziru varovati.

Proti vsem drugim elementarnim nezgodam imamo zavarovalnice; proti potresu pa nimamo nobene take naprave, ker je to elementarna nezgoda, s katero se ne dá niti približno računati, in dokler vednost ne bo napredovala tako, da bo zamogla naprej naznati, kedaj s približno verjetnostjo utegne nastopiti kak potres, toliko časa ni mogoče misliti, da bi se ustanovila kaka zavarovalnica proti potresu. Ljudstvo samo si torej ne more pomagati. Zaradi tega se je mislilo in spoznalo od vseh prizadetih faktorjev, med katerimi je bil tudi občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane, da je dolžnost države, pomagati v polni meri.

Žal, da take pomoči od države nismo dosegli. Pač pa se je pokazalo, da je po vseh krajih, ne samo v naši ožji domovini, ampak tudi povsod drugodi, po vseh kraljestvih in deželah, ki so zastopane v državnem zboru, sočutje za Ljubljano in ubogo našo domovino splošno in tudi vlada je takrat pri prvih pogajanjih gledé pomoči, katero bi imela dati, pokazala, da ima resno voljo, storiti kaj izdatnega za naše mesto in tiste kraje, ki so vsled potresa trpeli škodo, dasiravno se je od strani vlade takoj naglašalo, da ljudstvo mora tudi samo misliti na pomoč. Nasledek pogajanja in dogovarjanja, katero se je vršilo med občino ljubljansko, med gospodi državnimi poslanci in med visoko vlado je bil državni zakon z dné 23. junija 1895.

S tem zakonom se je v prvem delu § 1 izrekla jako važna koncesija za deželno stolno mesto ljubljansko in druge po potresu prizadete okraje na Kranjskem in Štajerskem. Dovolila se je namreč za dobo 25 let oprostitev od hišno-najemninskega in hišno-razrednega davka za ona po potresu poškodovana poslopja, katera se v petih letih od veljavnosti zakona do tal podero in na prejšnjem — če tudi vsled prezidave spremenjenem (omejenem ali razširjenem) — prostoru na novo sezidajo ali porabna storé, — to imenuje zakon «popolno prezidavo» — ali pa za ona po potresu poškodovana poslopja, pri katerih se celi, za samostojno porabo pripravi deli ali posamezna nadstropja v njihovem polnem obsegu poderó in na novo sezidajo ali porabna storé — in te v drugem delu § 1 označene poprave imenuje zakon «delno prezidavo».

Dalje je prizadevanje občinskega sveta deželnega stolnega mesta ljubljanskega šlo na to, da bi se omogočilo ljubljanskemu prebivalstvu mesto v najkrajšem času vzdigniti iz razvalin in je napraviti lepše, kakor je bilo pred potresom; odstraniti torej one brazgotine, katere je lanski potres vrezal Ljubljani.

Zato se je občinski svet ljubljanski pogajal z gospodi državnimi poslanci in visoko vlado, da bi petindvajsetletno davčno oprostitev zakonito zajamčila in raztegnila tudi na ona poslopja, katera bi se sezidala čisto na novo. — Žal, da se te koncesije, katera bi jako izdatno vplivala na cene stanovališč in katera bi bila v tem oziru veliki večini ljubljanskega prebivalstva posebno dobro došla, ni moglo doseči. Vender pa je vlada v hvalevrednem priznanji, kako velika je nesreča, katera je zadela mesto ljubljansko in druge okraje na Kranjskem in Štajerskem, dovolila za vsa nova ali prezidana poslopja, katerim po § 1. zakona z dné 23. junija 1895 ne gre petindvajsetletna davčna oprostitev, osemnajsetletno davčno oprostitev in sicer od hišno-najemninskega davka v Ljubljani ter od hišno-razrednega davka v vseh drugih krajih.

Končno se je kot tretja olajšava v § 3. napominanega zakona izreklo pooblastilo finančnemu ministru, da sme za druga popravljena poslopja, katera niso obsežena v § 1. in § 2., dovoliti davčni popust do visokosti davka zadnjih treh četrtletij 1895 in davčno oprostitev, oziroma podaljšanje iste — po razmeri obsežke poprav — do pet let.

To so torej pred vsem one prve določbe gledé državne pomoči za Ljubljano in za druge okraje na

Kranjskem in Štajerskem, ki so vsled potresa l. 1895. trpeli.

Priznati se mora, da so takoj prve te določbe povzdignile pogum ljudstva, katero je izprevidilo, da se sme zanašati na pomoč države v tem težkem trenutku.

Vzbudilo se je zaupanje, da bo v daljšem obsegu obravnav vlada tudi še na drug način priskočila na pomoč ubogim siromakom, ki so vsled potresne katastrofe trpeli toliko strahu in škode. To se je kasneje tudi zgodilo; vender pa ne spada v okvir mojega današnjega govora, da bi omenjal nadrobnosti daljše pomožne akcije. Staviti pa si moram vprašanje: ako je vlada, ako je država sama toliko pomogla Ljubljani in drugim po potresu prizadetim okrajem, ali ni dežela tudi poklicana, ali ni tudi njena dolžnost, da s svoje strani priskoči na pomoč tem siromakom? Na to vprašanje moram odločno odgovoriti z «Da».

Gospoda moja! V tej visoki zbornici imeli smo večkrat priliko, da smo uvažujé velike nesreče, elementarne nezgode, katere so zadele našega kmetovalca v jednem ali drugem delu dežele, vselej v pomoč priskočili ter s tem pokazali, da se deželna uprava, da se dežela kot celota zaveda svoje naloge takrat, kader se deželnemu prebivalstvu nesreča godi.

Nalašč sem vzel v roko stenografične zapisnike in poročila deželnega odbora iz zadnjih treh let, izvzemši 1894. leto, za katero še nimamo pred saboj vseh podatkov. Pogledal sem torej številke letnikov 1891, 1892 in 1893. Te številke kažejo, da se je v teku teh treh let preko 50.000 gld. iz deželnega zaklada izdalo za škode vsled elementarnih nezdod ali za vsled bede trpeče siromake na Kranjskem.

Leta 1891. se je siromakom, katerim so bila polja razdejana vsled toče, dalo iz deželnega zaklada 1150 gld.; tistim, ki so škodo trpeli vsled cepanja živine 75 gld.; pogorelcem 8180 gld.; poškodovanim po viharju 400 gld., in po povodnji poškodovanim 3090 gld. Skupaj se je torej leta 1891. iz deželnega premoženja za prebivalce na Kranjskem, ki so bili prizadeti po elementarnih nezdodah, izplačalo 12.895 gld. K temu treba priručiti davčni popust pri deželni nakladi in pri nakladi za normalni šolski zaklad, ki je leta 1891. znašal 4302 gld. 79 kr., tako, da se je v tem letu izdalo za ta namen iz deželnih sredstev 17.197 gld. 79 kr.

Leta 1892. izplačalo se je iz deželnega zaklada za škode vsled toče 7692 gld. 65 kr.; raznim pogorelcem 4020 gld.; za škode vsled povodnji 2600 gld. in za podpore vsled bede v nekaterih krajih dežele kranjske 200 gld.; skupaj torej 14.512 gld. 65 kr. Poleg tega pa se je na deželni nakladi in nakladi za normalni šolski zaklad odpisalo 8540 gld. 42 kr. tako, da se je v tem letu žrtvovalo iz deželnega zaklada v te namene skupaj 23.053 gld. 7 kr.

Leta 1893. izplačalo se je vsled toče 3437 gld. 22 kr., raznim pogorelcem 3975 gld. in za škode vsled drugih nezdod 295 gld., skupaj torej 7707 gld. 22 kr. Odpis na deželni nakladi in nakladi za normalni šolski zaklad pa je znašal 6815 gld. 68 kr., tako, da se je torej v tem letu skupaj izdalo iz deželnega zaklada podpor 14.522 gld. 90 kr.

V vseh teh treh zadnjih letih se je torej izdalo preko 54.000 gld. raznih podpor.

Kakor visoka zbornica iz teh števil izprevidi, igrajo jako važno ulogo med temi podporami podpore, katere se dajejo raznim pogorelcem, kajti nič manj kakor 16.000 gld. se je v teh treh letih 1891., 1892. in 1893. raznim pogorelcem dalo podpore iz deželnega premoženja.

Gospoda moja! Tukaj je treba naglašati, da take podpore po mojem prepričanju ne vzbujajo samozavesti ljudstva, ker vsakdo ima zavarovalnice, v katerih se more zavarovati proti takim škodam. Ako se torej tako velike podpore iz deželnega zaklada dajó raznim pogorelcem, daje se s tem ljudem nekaka potuha, tako, da se mnogi ne zavarujejo, ki bi to lahko storili. Ali jaz nisem proti takim podporam, ker je med tistimi, ki so pogoreli, mnogo takih, ki so podpore res vredni, ker so bili morebiti prenizko zavarovani ali še sploh ne, dasiravno bi se lahko reklo, da dotičniki, ki niso zavarovani, ako pogoré, dobivajo iz deželnega premoženja podpore na škodo drugih, ki ne dobivajo takih podpor in sami zase skrbé. Ako pa že glasujemo za te podpore — in tudi jaz sem dosedaj vselej zanje glasoval — moram naglašati, da je tem večja dolžnost dežele, da pomaga v takih slučajih, kjer je prišla nesreča tako nenadno, da se je ljudstvo nikakor ni moglo ubraniti in je vsled tega povzročila največji strah in škodo.

Taka nesreča je gotovo slučaj, o katerem govorim.

Dežela naša je sicer sama trpela veliko in treba bo izrednih sil napeti, ako nam država ne bo v polni meri pomagala, da jej bo mogoče nositi velika bremena, katera jej je potres naložil. Vender je treba pred očmi imeti, da je dežela kot skupina prebivalstva v tej ožji domovini, zlasti poklicana, na tiste ozir jemati, ki so v Ljubljani in v drugih krajih na Kranjskem vsled potresa škodo trpeli. Po vsej pravici je visoki deželni zbor v zadnjem svojem izrednem zasedanju naglašal, kako velika je nesreča, ki je zadela našo kronovino vsled potresne katastrofe in po vsej pravici je apeloval na izdatno pomoč vlade. Ako pa je to deželni zbor storil, mora sedaj tudi sam pokazati, da si je svest svoje naloge; pokazati mora, da ni hotel samo opisavati bede, ki tare našo ožjo domovino vsled potresne nesreče, v ta namen, da bi se bila dosegla večja podpora od države, ampak da v polni meri vé on sam, kolika je nesreča in da zato hoče kolikor mogoče pomagati tudi od svoje strani.

Mislím torej, da predlog, kateri sem si dovolil staviti s svojimi tovariši, ne sega predaleč. Res je, odpadlo bo deželnemu zakladu vsako leto nekoliko tisočakov in to je dandanes, ko ima dežela tako velike potrebe, in od leta do leta za razne stvari naraščajoče troške, morebiti precej občuten odpadek; toda kjer gre pomagati, ne sme se deželni zastop postavljati preveč na tesnosrčno stališče, temveč uvaževati ima, kako bi se dal ta odpadek namestiti, ne da se davkoplačevalec preveč obremeni. Mením, da se nam bo posrečilo, najti ta način, ako pomislimo, da moremo naklado na žgane opojne pijače brez nevarnosti za razvitek narodnega gospodarstva povikšati. Kar nam

tukaj odpade, ko bomo žrtvovali nekoliko tisočakov v korist po potresu prizadetega prebivalstva, to utegnemo na drugi strani nadomestiti z malo večjo naklado na opojne žgane pijače. Vender pa je potrebno, da se, predno se odločimo za ta korak, nekoliko ozremo tudi na številke.

Povprašal sem pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, koliko utegne znašati odpis cesarskih davkov na hišno-razrednem in hišno-najemniškem davku in povedalo se mi je, da se je lanskega leta hišno-najemniškega davka v Ljubljani vsled tega, ker je več stanovanj praznih stalo, vsega skupaj odpisalo 20.000 gld. Lani je torej dežela tudi od teh 20.000 gld. dobila svojo naklado, ker so se odpisavali le cesarski davki. Tiste tendence ima c. kr. finančno ravnateljstvo tudi za bodočnost, ker je v smislu zakona z dné 23. junija l. 1895. opravičeno, da se ozira le na cesarske davke. Zato pa moramo mi izreči, da smo pripravljeni, odstopiti tudi deželno naklado, da bo potem mogoče tudi njo v odpis jemati. Vpraša se, koliko da bo mogoče za bodoče leto v odpis vzeti. Reklo se mi je pri c. kr. finančnem ravnateljstvu, da bo gledé tistih novih stavb, za katere velja po zakonu 25letna davčna oprostitev, odpis toliko znašal, kolikor se je lani odpisalo za prazno stoječa stanovanja. Iz tistih hiš, katere se bodo morale podreti, izselile so se namreč vse stranke že lani, ker so se morale izseliti vsled uradnega ukaza. Poleg tega se je pa lani veliko strank izselilo tudi iz hiš, katere so se samo popravljale in ki so sedaj že popravljene. Tudi za te je davčni odpis že obsežen v znesku 20.000 gld., katerih sem poprej omenjal. Če bi se torej tudi nekoliko tacihi hiš, ki se lani niso izpraznile, letos podrlo, misli vender c. kr. finančno ravnateljstvo, da davčni odpis pri onih hišah, za katere velja 25letna davčna oprostitev, ne bo presegal zneska 20.000 gld. Znesek, kateri se utegne za dobo petih let odpisati, pa po dobljenih informacijah utegne v najugodnejšem slučaju znašati 30.000 gld. Jaz govorim tukaj samo o Ljubljani. Imam pa prepričanje, da do zneska 30.000 gld. niti ne pridemo, kajti finančna oblastva postopajo sedaj tako, da od hišnih posestnikov, kateri so svoje hiše popravili in katerim se ima davek v smislu § 3. zakona z dné 23. junija l. 1895. odpisati, zahtevajo, da predložé natančne račune o izdatkih. Ti računi predkladajo se z vsemi akti, med katerimi mora biti tudi prvotni protokol, ki se je napravil, ko so cesarski inženirji v naglici pregledavali škode, predložiti stavbnemu uradu c. kr. deželne vlade, da pregleda, ali se morebiti ni zvršilo več poprav, kakor jih je bilo obseženih v prvotnih protokolih.

Kasneje pa je res nastalo veliko takih troškov za poprave, na katere se takrat v naglici ni moglo misliti, katere so se pa vender morale zvršiti ker so bile neobhodno potrebne. Ti troški pa se ne bodo vzeli v poštev pri odpisu davka za dobo petih let, temveč se bo kolikor mogoče pristrigalo, tako, da ves davčni odpis za dobo petih let gledé mesta ljubljanskega najbrž zneska 30.000 gld. še dosegel ne bo.

Ako se pa ozremo na druge okraje naše dežele, kateri so tudi škodo trpeli vsled potresa, in to so

okraji: Ljubljanska okolica, Brdo, Kranj, Kamnik, Škofja Loka in Vrhnika, in ako vzmemo, da ti okraji plačujejo 40.619 gld. 13 $\frac{1}{2}$ kr. hišno-razrednega davka, more se z vso gotovostjo trditi, da se več kakor jedno četrtinko tega davka, torej 10.000 gld., ne bo odpisalo.

Ves davčni odpis za dobo petih let bo torej v najugodnejšem slučaju znašal 60.000 gld. in od teh 60.000 gld. znaša 38% deželna naklada 22.800 gld. Teh 22.800 gld. bi imela dežela žrtvovati za dobo petih let, med tem ko bi v daljših 20 letih se žrtvovalo 7600 gld. v podporo tistim našim deželanom, ki so tako silno trpeli vsled potresa. Ne govorim seveda tukaj o davčnem popustu, ki bo nastal vsled novih stavb in ki je doslej trajal 12 let, ki bo pa v bodočnosti trajal 18 let, kajti tukaj dežela ničesa ne odstopi, ker ničesa ni uživala. Gotovo pa je, da dežela tudi sama sebi s tem pomore, ako pomaga kmetu, da si hitro zida porušeno poslopje in ako pripomore, da bo Ljubljana kmalo na novo procvetla, kajti potem bo prebivalstvo naše dežele tudi več davka plačevalo in bodo deželni dohodki večji, kakor so bili do sedaj.

To so v kratkem podatki, katere se mi je zdelo potrebno navesti, utemeljuje svoje in svojih tovarišev predlog. Zdi se mi, da ti podatki zadostujejo za današnji štadij te zadeve; v formalnem oziru pa predlagam, da se moj in mojih tovarišev predlog odstopi finančnemu odseku v posvetovanje in poročanje.

Deželni glavar:

Gospod poslanec Hribar predlaga v formalnem oziru, da se njegov in tovarišev predlog izroči finančnemu odseku v posvetovanje in poročanje.

Gospodje, ki se strinjajo s tem predlogom, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Sedaj pride na vrsto točka 5. dnevnega reda, to je:

5. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Frana Povšeta in tovarišev glede osnove kmetijskih zadrug (k prilogi 23.).

5. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Franz Povše und Genossen, betreffend die Bildung von landwirtschaftlichen Genossenschaften (zur Beilage 23).

Poslanec Povše:

Visoki deželni zbor! Utemeljevati imam predlog, za katerega upam — da bo cela zbornica glasovala, vsaj meri predlog na to, da pozivljamo visoko državno vlado, skrbeti za to, da se zakonski načrt za osnovo kmetijskih zadrug, kakoršnega je že prejšnja vlada državnemu zboru predložila, od sedanje vlade zopet ponovi. — Leta in leta zahtevali so razni poslanci v

državnem zboru, da se organizuje kmetijski stan in ko se je l. 1891 otvoril sedanji državni zbor, je Njih Veličanstvo v prestolnem govoru posebno naglašalo potrebe zakona, po katerem naj se organizuje kmetijski stan, da postane zmožen prestati hudo gospodarsko krizo, v kateri se nahaja avstrijsko kmetijstvo sploh in kar cesarska vlada sama v polni meri pripoznava.

Ne bo mi treba mnogo besedij govoriti v utemeljevanje, ker pogostoma so se slišale tudi v tej visoki zbornici britke tožbe o propadanju kmetijskega blagostanja.

Toda ta kriza, v kateri se nahaja avstrijsko kmetijstvo, da kmetijstvo v celi Evropi, ni odvisna le od konkurence ameriksanske, indijske in sedaj tudi avstralske, ampak tudi drugi domači odnošaji poslednjih desetletij so mnogo pripomogli, da smo osobito v Avstriji, v tej blaženi blagoslovljeni zemlji, prišli v žalostni položaj kmetijske krize, kar nam spričujejo uradne statistične številke, kar nam pričuje grozno naraslo izseljevanje osobito našega kmetijskega ljudstva v inozemstvo tudi iz doslej bogatih dežel, na primer iz Galicije itd.

Naše postave, katere so se sploh v poslednjih štiridesetletjih po velikem preobratu l. 1848 zvršile osobito v poslednjih 30 letih, slone večinoma na podlagi rimskega prava, ki pozna le velik interes in se malo briga za male stanove. Vsaj po njem vzrasel je tedanji odnošaj, da so Rimljani poznali le velike posestnike in delavce — kolone.

Ne bom se spuščal v podrobnosti, ampak kratko navajam le, da v vsej Evropi se govori o kmetijski krizi, in sedanja vlada je sama priznala, da se mora kaj zdatnega storiti v pomoč propadajočemu kmetijstvu. Sila uči delati in tako so se kmetovalci sami zbirali in posvetovali, ali je še rešitev mogoča. Prva, ki je žrtvovala manchesterskemu principu svoj kmetijski stan, bila je Anglija, kar se deloma mora opravičevati, ker je ta država eminentno obrtna. — Toda sama ni slutila takih zlih nasledkov, kakoršni so nastali, in dejansko vidimo tam, da je skorej po vsem zginil srednji kmetijski stan. Shod angleških kmetovalcev je izrazil, da je angleško kmetijstvo že izkrvavelo, in tako bi žalibog zamogla marsikatera pokrajina izreči sodbo o svojem položaji.

Toliko hujša pa je kmetijska kriza za naše avstrijske odnošaje, ko smo v prvi vrsti poljedelska država, katere ogromna večina prebivalstva se peča s poljedelstvom.

Neznosna bremena mora nositi naše kmetijstvo in vse le mogoče težave mora prenašati. Velikanska je pot od produkcije do konsumcije in posredovanje kupčije le prevelik del trpko prisluzenega dela zase obdrži.

Doslej navedel sem splošen položaj avstrijske kmetijske krize. Bodi mi dovoljeno, da kot član te visoke zbornice skušam podati v kratkih potezah sliko položaja, v kakeršnem se dejansko nahaja naše kranjsko kmetijstvo.

Leta 1868 znašali so na kmetijah vknjiženi dolgovi na Kranjskem 46 milijonov gld., l. 1892 že 60 milijonov gld. A nič boljše so številke, katere nam kažejo

uradno zbrani statistični izkazi o eksekutivno prodanih kmetijskih posestvih v omenjeni dobi.

L. 1868 bilo je prodanih na Kranjskem 276 kmetij in pri eksekuciji ravnalo se je za vknjižene dolgove, znašajoče 675.936 gld. Skupila se je le dobra polovica, ker 383.901 so upniki izgubili.

L. 1892 prodanih je 537 kmetij in pri izkupilu pozgubili so upniki 241.923 gld.

V dobi od l. 1868 do 1892 prodanih je bilo 10.190 kmetij, pri katerih so upniki zgubili celih 6 milijonov gld.! Ali je potem čuda, da je našim kmetom vedno težavneje bilo dobiti si kredita, ko so upniki toliko zgubljali. Ako so se hoteli vsaj začasno rešiti, ker britko je zapustiti dom in rodno zemljo — morali so se zateči tudi k neusmiljenemu kapitalistu, ki je neverjetno visoke obresti zahteval od izposijila. Denarni večji zavodi podelujejo tako male svote na izposojilo, da se teh zamore posluževati le oni srečni, ki nima nikakih dolgov vknjiženih in ki sploh ne potrebuje mnogo. A revež je, ki kaj več potrebuje, ker ti veliki denarni zavodi naslanjaje se na merilo katastralnega čistega prinosa tako malo dajo, da komaj četrti del vrednosti izposojujejo.

Zato so posojilnice, ki izposojujejo, osobito tudi oziraje se na osebni kredit, pravi blagoslov, prava rešitev za kmetijski stan in je le delovati na to, da se ti blagrovani denarni zavodi razmnožijo v naši domovini v rešitev naših delujočih ubogih stanov.

Obširno imajo tu polja za blagonosno delovanje, da pomorejo našim delujočim stanovom do izposojil po primernih obrestih, ker visocih obrestij zmagovati naše poljedelstvo ni zmožno, da so se dolgovi vedno množili.

Koliko je glede znižanja obrestnega merila še pri nas storiti, naj spričujejo sledeče številke.

L. 1890 se je na novo vknjižilo na kmetijska posestva na Kranjskem:

327.000 gld.	po	4 $\frac{1}{2}$ %
811.000 »	»	5 %
52.000 »	»	5 $\frac{1}{2}$ %
1,040.791 »	»	6 %
10.941 »	»	6 $\frac{1}{2}$ %
87.069 »	»	7 %
57.730 »	»	8 %
30.280 »	»	9—10 %!

Oglejmo si bremena, katera mora nositi kmetijstvo na Kranjskem.

Kakor že navedeno, znašajo vsi vknjiženi dolgovi 6,000.000 gld. Vzemimo pa, da se med temi nahaja polovica takih dolgov vknjiženih, od katerih ni treba plačevati obresti — kakor so dote žen, poboljški za stariše, dote za brate in sestre, ki pri hiši ostanejo itd. in vzemimo le, da se od ostalih 30,000.000 gld. plačuje po 5 % obresti, znašajo obresti na leto 1,500.000 gld., torej mnogo več kakor ves naš zemljiški davek, ki znaša okroglo 600.000 gld., k temu razne priklade, deželne, okrajne, občinske z vsaj 50 odstotki 300.000 gld., tako da znaša vsa svota 2,400.000 gld., ogromna svota,

katero mora naše kmetijsko posestvo spraviti skupaj. In če primerjamo, da je izračunan ves nas čisti katastralni prihodek na 2,815.000 gld., razvidimo, da skorej stroški dosegajo čisti zemljiščni prinos.

Ni čuda, da osobito v slabih letinah, katerih je, žal, vedno več kot dobrih, marsikatero posestvo propade, ker ne more zmagovati bremen. Dokler najde še kaj kredita, jemlje, ko nihče več ne da, nastopi polom! Žalosten prizor, poln britkih prevar! Dober gospodar pa skrbi za to, da se njegovi dolgovi zmanjšujejo.

Ali je na to sedaj mogoče misliti! Skorej nemogoče, pa neobhodno potrebno, če še tako težavno delo, katero se mora izvršiti, ako hočemo še kedaj videti v naši domovini srečen kmetijski stan. Ako ostanejo financijelni odnošaji taki, kakor sedaj, ko se more dobiti izposojil po nizkih obrestih, ki se bodo še zdatno zboljšali, ako se posreči naši državi, urediti svojo valuto, bo pri dobri volji in požrtvovalnosti merodajnih faktorjev mogoče pričeti isto, kar je neobhodno potrebno, to je razdolženje naših kmetijskih zemljišč.

Težavno je bilo delo zemljiščine odveze, a vender se je to ogromno delo posrečilo, in tako se mora sedaj tudi težavno delo razdolženja enkrat pričeti in izvršiti v srečo naših potomcev.

Visoka zbornica! Vsi se zavedamo resnega položaja, v katerem se nahaja naše kmetijstvo in vsi imamo dobro voljo, storiti kar je le mogoče, v prosep tega stanu, ki je v ogromni večini naseljen v naši domovini. Resni so časi, dolgovi se ne dajo odpihati. Zemljiščini davek — vsaj tako vse kaže — bo še nadalje v tej visoki meri težil naše poljedelstvo, ker vsa revizija zemljišnega katastra bo le britka prevara naših nad! Že drugo leto zavlačuje se razprava o dotičnem zakonu in davčnem odseku državnega zbora, in, ako ne nastane drug položaj, morali bomo biti zadovoljni, da nam še večjega davka ne navajijo. Dosedanje razprave v davčnem odseku so dognale, da hoče finančni minister dovoliti, jeden milijon goldinarjev za vse dežele, osobito pa v svrhu, da se pregravirane, to je, pretrdo obdačene dežele razbremenijo. Napravil se je nekak načrt za razdelitev tega milijona in užaljen mora biti slehern, ko sliši, da se oddeli naši kranjski deželi 620 gld. za znižanje zemljišne davčne svote pri 630.000 gld., prava ironija, 620 gld. odpusta! Ko se je nam zemljiščini davek pred 15 leti odmeril, bile so vse drugačne gospodarske razmere, od takrat padle so cene žitu za 50 odstotkov, troški za posle pa skorej se podvojili, in vzlic temu morali bi nositi še nadalje trpko breme zemljišnega davka.

Na podlagi nam izračunanega prinosa smo le na primer v letu 1894, kakor je to državni poslanec grof Falkenhayn izračunal, manj pridelali na Kranjskem za 654.000 gld., torej preveč imeli plačati zemljišnega davka za 162.000 gld.! In pri takih razmerah naj nosimo še nadalje krivično breme!

Ako se ozremo na desno ali na levo, povsod le težave in malo pomoči. Zato pa je jedina pomoč za kmetiskega vprašanja rešitev iskati v samoobrambi. V zjedinjenji je moč in kakor se drugi stanovi družijo v

stanovske zadruge, tako mora se tudi kmetijski stan organizovati, da bo dobro urejen zamogel prebiti hudo krizo in povspeti se do boljšega položaja.

Razmere časa so, da velik malega uničuje in zato posamezen mora propadati. Poglejmo le, kaj zmore mali kmetič — Kdo se briga priti k njemu po njega, če še tako lepo blago, katerega ima le malo. Vojaški erar, sploh vsa večja podjetja, razpisujejo svoje potrebe ali dobave le v veliki meri. Veliki trgovec zamore posluževati se dobrot znizanih voznih tarifov, ki so toliko nižji, kolikor več vagonov znaša njih transport. Ubogi kmetič plača v primeri dvojno, trojno več za svoje malce blago. Zato treba združiti se kmetovalcem, da postanejo zmožni tekmovati, in to namerava se doseči po kmetijskih zadrugah, katere naj bi pospeševale materijalne koristi kmetovalcev, pa tudi budile v njih duh stanovski, oživele marljivost ter štedljivost. Združeni kmetovalci zmožni bodo tekmovati pri oskrbovanji dobav vojaškega erarja, zamogli bodo naročevati si skupno potrebnega blaga, semena, strojev, skratka kmetijske zadruge bodo prava podlaga tudi za razdolženje kmetij.

Da nisem preobširen in v nadlego visoki zbornici, hitim k sklepu ter le še povdarjam, da pa morajo biti kmetijske zadruge osnovane na podlagi obveznosti, da slehern kmetovalec mora vstopiti v zadrugo. Uzrok, da je zakonski načrt bivšega kmetijskega ministra profa Falkenhayna toliko časa ležal v odseku in da je sedanji kmetijski minister umaknil sploh celo predlogo, je v tem, da je močna stranka v državnem zboru, ki se je spodtikala na tem, da bi država prevzela imela garancijo za zadolžnice, potrebne v razdolženje kmetij. Sedanji kmetijski minister se je prepričal, da oboje, to je kmetijske zadruge in razdolženje potom rentnih domov ni mogoče doseči, zato je umaknil celi predlog in obljubil, da predela prvi del, tikajoč se osnove kmetijskih zadrug. Da pa bo kmetijski minister videl, da razne kronovine že komaj čakajo na to, da se toliko prepotrebni zakon za osnovo kmetijskih zadrug vpelje, koristno je, da se deželni zastopniki izrazijo o tem in zato sem si dovolil staviti visoki zbornici ta predlog, proseč, da visokoista blagovoli se izraziti za načelo, da morajo biti te zadruge obvezne za vse kmetovalce in ne, kakor nekatere stranke, ki nič kaj rade ne bi videle, da se organizuje kmetijski stan, hoté, da bi bil pristop le fakultativen.

Ako se to načelo sprejme, je toliko, kakor da se cela organizacija že v začetku onemogoči.

Na podlagi teh kratkih utemeljevalnih besedij prosim:

«Visoki deželni zbor blagovoli skleniti:

Deželni zbor kranjski pozivlje visoko kmetijsko ministerstvo, da brez odloga predloži državnemu zboru zakonski načrt za osnovo kmetijskih zadrug, katere naj bodo osnovane na principu obveznega pristopa vseh kmetovalcev, ter da visokoisto skrbi za to, da ta zakon še tekom tega leta stopi v veljavo.

V formalnem oziru pa predlagam, da se ta predlog izroči v posvetovanje in poročanje upravnemu odseku.»

Deželni glavar:

Gospod poslanec Povše predlaga v formalnem oziru, da se njegov samostalni predlog izroči upravnemu odseku.

Gospodje, ki pritrjujejo temu predlogu, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Daljna točka je:

6. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1896. (k prilogi 13.) in v zvezi z njim o naslednjih prošnjah:

b) učiteljeve udove Helene Čuk in učiteljevih sirot Ane in Karoline Malenšek za podaljšanje miloščine.

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag des Lehrerpensionsfonds für das Jahr 1896 (zur Beilage 13) und über die Petitionen:

b) der Lehrerswitwe Helena Čuk und der Lehrerswaisen Anna und Karolina Malenšek um Verlängerung der Gnadengabe.

Poročevalec Klun:

Visoki deželni zbor! V imenu finančnega odseka mi je poročati o proračunu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1896. Predno se pa spuščamo v njegovo razpravo, treba je rešiti nekoliko prošenj, katere vplivajo na končne številke omenjenega zaklada.

Prvo prošnjo je izročila učiteljeva udova Helena Čuk, kateri je dovolil in večkrat tudi že podaljšal visoki deželni zbor miloščino letnih 100 gld., s katerimi ima preživeti sebe in šestero nepreskrbljenih otrok. Že zaradi mnogih otrok ne more iskati unanjega zasluzka; županstvo v Plešicah pri Čabru na Hrvatskem v svojem spričevalu, s katerim priporoča omenjeno prošnjo, pa tudi še pristavlja, da je radi bolesti na nogi za delo nesposobna in da se vsled tega nahaja v bednem stanju.

Finančni odsek priporoča visokemu zboru podaljšanje miloščine za tri leta ter predlaga:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Učiteljevi udovi Heleni Čuk se podaljša dosedanja miloščina letnih 100 gld. iz učiteljskega pokojninskega zaklada za dalja tri leta, to je za l. 1896., 1897. in 1898.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Poročevalec Klun:

Drugo prošnjo predložili ste učiteljevi siroti Ana in Karolina Malenšek, katerima dosedanja miloščina letnih 30 gld. za vsako poteče s koncem meseca julija t. l. Prva je stara 60 let, druga celo 68 let, ter ste po zdravniškem spričevalu obe za težko delo ne sposobni zaradi slabosti in revmatizma.

Finančni odsek je za podaljšanje in predlaga:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Učiteljskima sirotama Ani in Karolini Malenšek se dosedanja miloščina letnih 30 gld. iz učiteljskega pokojninskega zaklada podaljša do 31. decembra l. 1899.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

a) učiteljevih udov Ane Novak in Ane Sever, ravnateljve sirote Marije Praprotnik in učiteljve sirote Alojzije Malenšek za podelitev miloščine;

a) der Lehrerswitwen Anna Novak und Anna Sever, der Directorswaise Maria Praprotnik und der Lehrerswaise Aloisia Malenšek um Bewilligung von Gnadengaben;

Poročevalec Klun:

Tretja prošnja prihaja od sestre prejšnjih dveh, od učiteljve sirote Alojzije Malenšek. Stara je 62 let, ter je bila dozdej brez miloščine, ker si je sama prisluzevala toliko, da je mogla živeti. Zdaj jo zapušča vid in jo nadleguje zastaran bronhijalni katar, vsled česar ne more več dosti delati. V svoji bedi se obrača do deželnega zbora s prošnjo, da bi tudi njej dovolil miloščino.

Finančni odsek se je oziral na omenjene okolščine ter priporoča za prosilko jednako miloščino, kakoršno uživata njeni sestri, to je 30 gld. na leto, ter predlaga:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Učiteljevi siroti Alojziji Malenšek se iz učiteljskega pokojninskega zaklada dovoljuje miloščina letnih 30 gld. za tri leta pričenši s 1. januarjem l. 1896.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Klun:

V jednako žalostnem stanu je ravnateljva sirota Marija Praprotnik. Njen oče, nam vsem dobro znani ravnatelj I. mestne ljudske šole v Ljubljani, služboval je nad 40 let in se je ves ta čas hvalevredno trudil za povzdigo šolstva s pedagogičnimi spisi, učnimi knjigami i. t. d.

Po svoji smrti ni zapustil nobenega premoženja, ker je vse svoje dohodke porabljal za odgojo svojih otrok. Od teh je sin umrl po dovršenih juridičnih študijah, jedna hči je nuna, tri so učiteljice, jedna se pripravlja za godbeno učiteljico, najmlajša pa se tudi pripravlja za učiteljski stan in uživa do svojega dvajsetega leta konkretalno pokojnino letnih 190 gld., od katerih pa ne živi samo ona, ampak tudi prosilka, s katero skupaj živite. Tako je torej preskrbljeno za vse otroke, samo prosilka ni imela priložnosti, zagotoviti si svoje prihodnosti. To pa ne samo zaradi tega, ker je bila v petem letu svoje starosti povožena ter je vsled tega po zdravniškem spričevalu deželnega primarija dr. Bleiweisa zelo pohabljen, slabotna in majhna ter skoraj za vsako delo nesposobna, ampak tudi radi tega, ker je bil oče skozi 16 let udovec in mu je morala ona kot najstarejša hči ves čas gospodinjiti, mlajše sestre odgajati in staremu očetu streči, kar je pa vedno rada in vestno po svoji moči opravljala, kakor je to po Ljubljani sploh znano. Za učiteljstvo bi bil žalosten znak, ki bi jim jemal vso srčnost in veselje do imenitnega in važnega poklica, ako bi videlo, da se po smrti starišev otroci najbolj zaslužnih učiteljev prepuščajo bedi in siromaštvu.

Zato finančni odsek priporoča privolitev miloščine za Marijo Praprotnikovo in stavlja z ozirom na velike zasluge pokojnega ravnatelja Andreja Praprotnika za šolstvo na Kranjskem, kakor tudi z ozirom na to, da sirote navadnih učiteljev in nadučiteljev po deželi dobivajo navadno po 60 gld. miloščine, da je pa življenje v mestu veliko dražje in da je gotovo opravičeno, ako se dela nekoliko razločka med navadnim učiteljem in ravnateljem, naslednji predlog:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Ravnateljvi siroti Mariji Praprotnik dovoljuje se iz učiteljskega pokojninskega zaklada miloščina letnih 120 gld. za tri leta, pričenši s 1. januarjem 1896. leta.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Klun:

Razun dosedaj rešenih poročati mi je še o dveh prošnjah, ki ste bili v pretes izročeni finančnemu odseku. Jedno je izročila učiteljeva udova Ana Sever, katere mož je 21. februvarija 1895. leta utonil. Kakor je razvidno iz izkaza pokojnin in miloščin za učiteljske udove in sirote, bila je prosilki odmerjena postavna pokojnina letnih 216 gld. 66 kr. čveterim mladoletnim otrokom pa vzgojnina letnih 27 gld. za vsakega, kar vse skupaj znaša 324 gld. 66 kr. na leto. Prosilka toži, da ji s tem ni mogoče shajati, ker mora stanovanje, drva in vse drugo plačevati in za sedmero neprekrbljenih otrok skrbeti. Toda to ne more biti; ker namreč dobiva samo za štiri otroke vzgojino, ki traja do izpolnjenega 20. leta, morajo biti trije otroki že čez 20 let stari in gotovo ne brez vsakoterega zaslužka ali kake podpore. 324 gld. 66 kr. res ni dosti, ali veliko udov državnih in deželnih služabnikov, ki so bili morebiti še v večjih službah, dobiva še dosti manj na leto in zlasti gledé učiteljskih udov in sirot nam dotični izkaz deželnega šolskega sveta kaže, da jih je med 43 udovami samo najmanj, ki dobivajo nekoliko višjo pokojnino, kakor 216 gld. 66 kr., in sicer jedna 226 gld. 67 kr., jedna 230 gld., jedna 236 gld.; vse druge dobivajo manj. In če prištevamo k pokojnini še vzgojino za nedorasle otroke, so med gori omenjenimi udovami samo štiri, ki vsega skupaj dobivajo nekoliko več kakor 324 gld. Ako bi se torej prosilki poleg postavne pokojnine in vzgojine dovolila še posebna podpora ali miloščina, smele bi jo z jednako ali še večjo pravico zahtevati vse druge udove, ki še manj dobivajo na leto, kakor prosilka in ki morda ravno tako ali še težje shajajo, kakor ona. Razun tega prošnji ni prideljana nobena priloga, iz katere bi se bil mogel finančni odsek natančneje prepričati o razmerah in okolščinah, ki so merodajne pri rešitvi takih prošenj, zato tudi ne more priporočati ugodne rešitve, ampak stavlja predlog:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnji učiteljeve udove Ane Sever za podporo se ne more ugoditi.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki se strinjajo s tem predlogom, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Poročevalec Klun:

Jednako pomanjkljiva je zadnja prošnja, o kateri mi je čast poročati, prošnja učiteljeve udove Ane Novak iz Preloke pri Vinici. Prošnji so pač priloženi krstni list po očetovi smrti rojenega otroka, kakor tudi poročni in mrtvaški list, šolsko spričevalo, poslovicev od deželnih brambovcv in neki dekret deželne šolske oblasti, nikakor pa se ne more iz prošnje sprevideti,

koliko let je služil njen mož, koliko je imel plače, ali je služboval zadovoljivo, ali ne, koliko je udova dobila odpravnine itd. Finančni odsek na podlagi tako pomanjkljive prošnje ne more priporočati nobene podpore. Ker se je pa slavni deželni zbor dozdaj navadno oziral na udove učiteljev, ki so hvalevredno in zadovoljivo službovali skoraj 10 let in jim je morda le nekaj mesecev primanjkovalo k postavnim službenim 10 letom, ki udovam dajejo pravico do pokojnine, zato predlaga, to prošnjo izročiti deželnemu odboru, ki naj po šolskih oblastvih izve vse za rešitev te prošnje potrebne podatke in v prihodnjem zasedanji poroča deželnemu zboru, oziroma stavlja potrebne nasvete.

Predlog finačnega odseka se torej glasi:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja učiteljeve udove Ane Novak iz Preloke pri Vinici glede podpore za njo in njenega otroka se izroča deželnemu odboru z naročilom, da naj po šolskih oblastvih poskrbi vsa za rešitev te prošnje potrebna pojasnila.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Poročevalec Klun:**A. Potrebščina.**

I. Pokojnine učiteljev znašajo po predlogu deželnega odbora 18.323 gld.; ravno toliko nasvetuje finančni odsek. Lani je znašala ta potrebščina 19.000 gld., toraj je letos manj za 677 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

II. Za pokojnine učiteljskih udov in sirot priporoča finančni odsek v soglasji z deželnim odborom 9388 gld., to je za 1557 gld. več mimo lani, ko so znašale 7831 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

III. Vzgojnine znašajo po soglasnem predlogu deželnega odbora in finančnega odseka 1635 gld., to je za 395 gld. več kakor lani, ko so znašale 1240 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

IV. Miloščine znašajo po predlogu deželnega odbora 1640 gld. Ali vsled pravokrepnih, dosedaj storjenih sklepov povikšala se je miloščina učiteljeve sirote Marije Novak za 10 gld., miloščina učiteljeve sirote Marije Novak za 10 gld., miloščina učitelja Mateja Prašnikarja pa za 40 gld. Na novo se je dovolila ravnateljavi siroti Mariji Praprotnik miloščina 120 gld., učiteljevi siroti Alojziji Malenšek pa 30 gld. Te povikšane in na novo dovoljene miloščine znašajo 200 gld., in prav za toliko naj se to poglavje po nasvetu finančnega odseka pomnoži, tako da zdaj znaša 1840 gld., to je za 125 gld. manj od l. 1895., za katero je bilo proračunjenih 1965 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

V. Odpravnine znašajo po soglasnem predlogu deželnega odbora in finančnega odseka 635 gld., in so mimo lani za 35 gld. večje. Opirajo se na triletni poprečni znesek.

(Obvelja. — Angenommen.)

VI. Pogrebneine deželni odbor in finančni odsek po triletnem poprečnem znesku proračunata s 332 gld., za 32 gld. več kakor lani.

(Obvelja. — Angenommen.)

VII. Uradne in pisarniške potrebščine, kakor lani, 50 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Vsa potrebščina po nasvetu finančnega odseka torej znaša 32.203 gld., ter presega številko deželnega odbora za 200 gld., potrebščino l. 1895., ki je znašala 30.986 gld., pa za 1217 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

B. Pokritje.

Finančni odsek nespremenjeno priporoča naslednje številke deželnega odbora:

I. Presežek gospodarjenja z zaloga šolskih knjig po triletnem poprečnem znesku 921 gld., to je za 1 gld. več mimo lani.

(Obvelja. — Angenommen.)

II.) Šolske globe po triletnem poprečnem znesku 1146 gld., lani so bile proračunjene na 930 gld., torej so letos višje za 216 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

III. 12% in 2% odtegljej za pokojninski zaklad do triletnem poprečnem znesku 7209 gld. Za leto 1895. je bilo vstavljenih 7450 gld., torej je letošnji znesek manjši za 241 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

IV. Obresti glavnice kakor lani 1346 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

V. Povrnjeni stroški kakor lani 60 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

Vse pokritje torej znaša 10.682 gld., ter je za 24 gld. manjši kakor za l. 1895. Če to pokritje odtegnemo od cele potrebščine v znesku 32.203 gld., kaže se končni primanjkljaj v znesku 21.521 gld., ki ga bo treba pokriti iz deželnega zaklada in je za 1241 gld. višji, kakor je bil proračunjen za l. 1895., v katerem je znašal 20.280 gld.

Finančni odsek torej predlaga:

• Visoki deželni zbor naj sklene:

Proračun zaklada učiteljskih pokojnin za l. 1896. so odobruje s potrebščino 32.203 gld.

s pokritjem 10.682 »

in primavkljanjem 21.521 gld.

katerega je poravnati iz deželnega zaklada.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Poročevalec Klun:

Pri pretresanju danes rešenih prošenj učiteljskih udov Ane Sever in Ane Novak, omenjal sem, da je finančni odsek pogrešal natančnejih, za pravo presojo in pravično rešitev potrebnih podatkov, ki so gotovo znani šolskim oblastvom, ne pa deželnemu odboru ali deželoemu zboru. To pa ne velja samo o teh prošnjah, ampak jako površne so bile tudi premnoge druge prošnje, ki so bile letos ali v prejšnjih letih izročene visokemu zboru, in katere nam kažejo, da bi morala najprej šolska oblastva v roke dobiti in presojati vse šolske in učiteljske stvari, osebno zadeve in prošnje i. t. d., ki se imajo v končno rešitev izročati deželnemu odboru, oziroma deželnemu zboru, ter jih njima s svojo sodbo ali svojim mnenjem predlagati, ker so le njim znane razmere in okolščine, ki so merodajne za ugodne ali neugodno rešitev. Zato se je zdelo finančnemu odseku potrebno, visokemu deželnemu zboru priporočati naslednjo resolucijo:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se naroča, primernim potom razglasiti, da se morajo vse deželnemu odboru ali deželnemu zboru namenjene prošnje, ki zadevajo kako šolsko reč, zlasti pa vse prošnje za denarno podporo, za povikšanje postavno odmerjenih pokojnin ali vzgojnin, kakor tudi za podelitev ali podaljšanje miloščin iz učiteljskega pokojninskega zaklada deželnemu zboru, oziroma deželnemu odboru pošiljati po deželnem šolskem oblastvu, ki ima o njih izrekati svoje mnenje.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo tej resoluciji, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Resolucija je sprejeta.

Poročevalec Klun:

Pri tej priliki spravilo se je v razgovor tudi zavarovanje pokojnin učiteljskega osobja pri kakem zavarovalnem društvu, in priporočalo, ponavljati resolucijo, s katero se je že bavil finančni odsek in v kateri se je priporočalo, na zavarovalno-tehniški podlagi preračunati, kolike dolžnosti gledé pokojnin in miloščin učiteljskega osobja zadevajo deželo. Od visokega deželnega zbora bila je v tej zadevi že sprejeta neka resolucija v peti seji dne 12. decembra leta 1887, ki se glasi:

«Ob jednom se naroča deželnemu odboru, da preišče, ne bi li kazalo skrbeti za učiteljsko pokojnino potom zavarovanja učiteljskega osobja. V ta namen

poizveduje naj pri raznih zavarovalnih društvih, držeč se načela, da pri sedanji ureditvi učiteljskih plač ni zvišati odstotnih odtegljajev ter da je deželni zaklad pritegniti k dotični potrebsčini s primernim stalnim letnim doneskom. O vsem tem stavi naj svoje nasvete v bodočem deželno-zborskem zasedanji.»

Kakor je razvidno iz poročila o delovanji kranjskega deželnega odbora za dōbo od 1. septembra 1888 do 31. avgusta 1889 na strani 158, marginalna št. 4., prijavil je bil deželni odbor ta sklep vsem znanim zavarovalnim društvom avstrijskim in jih povabil, naj mu naznanijo svoje dotične nasvete.

Vse došle dopise in nasvete je deželni odbor izročil c. kr. deželnemu šolskemu svetu, da o njih izreče svoje mnenje. Deželni šolski svet je z natančno utemeljenim dopisom z dnē 22. novembra l. 1888, št. 1711, deželnemu odboru odgovarjal, da je reč natančno preiskoval, ali se le prepričal, da bi bilo to pri sedanji uredbi, ki se pa ne dá tej misli primerno preustrojiti, v kvar učiteljstvu in deželi, in da je obema tema faktorjema v korist, ako se popusti ta namera.

Deželni zbor je dnē 25. oktobra 1889, v svoji šesti seji vzel to na znanje in s tem je bila reč rešena. Ako finančni odsek sedaj zopet stavlja neko resolucijo, nikakor ne namerava deželnemu odboru nakladati breme, da naj se vnovič obrača do zavarovalnih zavodov, ki so mu že pri prvi poizvedbi poslali svoje nasvete; pač pa utegne, ako hoče, v tej zadevi vprašati še kake druge zavode, do katerih se prvič ni bil obrnil. Na vsak način pa bi bilo koristno, da bi dal to reč zavarovalno-tehnično preračunati po kakem strokovnjaku.

Zato v imenu finančnega odseka visokemu zboru priporočam, da naj blagovoljno pritrdi naslednji resoluciji:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se naroča, naj dá po kakem strokovnjaku na zavarovalno-tehničnej podlagi izračunati, kakošne obveze prevzema dežela za bodočnost gledé učiteljskega pokojninskega zaklada z ozirom na sedanji status upravičencev in na verojetne spremembe v njem.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

Gospod poslanec ekscelenca baron Schwegel ima besedo.

Abgeordneter Excellenz Freiherr v. Schwegel:

Die Angelegenheit, welche von dem Herrn Referenten soeben zur Sprache gebracht wurde, verdient gewiß die volle Beachtung des hohen Hauses. An und für sich sind die Ausgaben, welche wir für die Erhaltung der Schulen durch Beiträge des Landes aufzubringen haben, so bedeutend und fortwährend so sehr im Steigen begriffen, daß vom finanziellen Standpunkte aus kein anderer Gegenstand die Aufmerksamkeit des hohen Landtages in höherem Grade, als diese Frage, in Anspruch zu nehmen geeignet

ist. Aber auch beim Pensionsfonde selbst als solchen erblicken sie, wie ganz natürlich, eine rapid steigende Tendenz, wenn sie darauf Rücksicht nehmen, daß diese steigende Tendenz darin sich ausdrückt, daß noch im Jahre 1894 zu diesem Zwecke 28.036 fl. verausgabt wurden, heute aber, wie eben jetzt beschlossen wurde, 32.003 fl. dem gleichen Zwecke gewidmet werden sollen. Aus dieser verhältnismäßig bedeutenden Steigerung ist zu entnehmen, in welchem Maße alle diese Anforderungen im Fortschreiten begriffen sind.

Die Resolution geht dahin, es möge durch Sachverständige erhoben werden, welche Opfer im Laufe der Zeit dem Lande aus diesem Titel noch erwachsen würden. Ich stimme dem bei, habe mir aber das Wort nur zu dem Zwecke erbeten, um dem Landesauschusse einen Gedanken nahe zu legen, welcher denselben Zweck auf einem anderen Wege vielleicht leichter erreichbar erscheinen läßt. Einen Fachmann für derartige Berechnungen zu finden, ist sehr schwierig, und wenn ein versicherungs-technischer Fachmann mit einer solchen Aufgabe betraut wird, so liegt nicht bloß die Gefahr vor, daß derselbe seine Aufgabe möglicherweise nicht vollständig richtig löst, sondern es ist auch der Kostenstandpunkt ins Auge zu fassen, weil diese Kosten sehr bedeutend sein könnten. Ich möchte daher dem Landesauschusse den Gedanken nahe legen, sich an die hohe Regierung mit der Bitte zu wenden, ob sie nicht vielleicht ihrerseits durch das versicherungs-technische Bureau des Ministeriums des Innern diese Frage prüfen lassen und das Resultat der diesbezüglichen Erhebungen dem Landesauschusse, beziehungsweise durch denselben dem hohen Landtage mittheilen wollte. (Pohvala. — Beifall.) Auf diese Weise würden wir einerseits wesentlich an Kosten ersparen, andererseits aber, worauf ich das größere Gewicht lege, absolut verläßliche Daten durch ein Organ erhalten, welches sich tagtäglich mit solchen Fragen befaßt. Es wird den Landesauschuss allerdings Arbeit kosten, das nothwendige Material für das versicherungs-technische Bureau, auf Grund dessen die Studien gemacht werden sollen, zu beschaffen, aber die Sache ist von so entschiedener Wichtigkeit, daß ich es nicht unterlassen kann, diese Aufgabe dem Landesauschusse auf das wärmste nahe zu legen, und ich möchte zur Wichtigstellung, beziehungsweise Aufklärung zu diesem Punkte nur noch auf etwas aufmerksam machen, was nach dem vorliegenden Voranschlage zu einer irrthümlichen Auffassung führen könnte.

Unter der Bedeckung ist nämlich enthalten:

«III. 12% und 2% Abzüge für den Pensionsfond.» Diese Tertierung ist nur theilweise richtig. Nach dem Gesetze haben die Schullehrer bei der Anstellung 10% ihres Gehaltes als Dienstesabgabe zu entrichten und 10% des Mehrertrages ihres Gehaltes, wenn sie vorrücken, 2% aber haben sie jährlich von dem Gehalte zu entrichten. Der Ausdruck: «12% und 2%» könnte möglicherweise eine irrige Auffassung begründen, denn er ist nur richtig bei der ersten Anstellung, wo der betreffende Lehrer 10% von dem Gehalte und außerdem noch 2% bezahlt, für jedes andere Jahr aber ist der Ausdruck nicht richtig, und es würde sich daher empfehlen, in der Vorlage in dieser Beziehung eine Richtigstellung zu veranlassen. Es wird sich aber auch empfehlen, die Frage zu erörtern, ob nicht diesbezüglich ein Statut im allgemeinen ins Auge zu fassen

sei. Es ist allerdings richtig, daß die Lehrer einen Beitrag zum Pensionsfonde leisten, es fragt sich aber, ob dieser Beitrag ein genügender ist und ob das Land nicht in der einen oder anderen Richtung Mittel und Wege finden könnte, die Beiträge vielleicht in anderer Weise zu statuieren, denn jedenfalls ist der wachsende Beitrag, den das Land allein leisten muß, ein so bedeutender, daß diese Frage unsere vollste Aufmerksamkeit verdient. Indem ich mich der Resolution ohne Zusatz, wie sie vorgeschlagen worden ist, gerne anschließe, würde ich nur dem Landesauschusse empfehlen, die Frage des Pensionsfondes im allgemeinen im Auge zu behalten mit Rücksicht auf den Pensionsfond für die Landesbeamten überhaupt, dann aber, daß er, der Aufgabe, welche ihm diese Resolution stellt, nachkommend, speciell die Unterstützung der hohen Regierung durch das versicherungs-technische Bureau des Ministeriums des Innern in Anspruch nehmen möge, um vielleicht auf diese Weise für die Regelung der Frage und die Aufbringung der Mittel für unseren Normalerschulfond die entsprechende Vorseorge zu treffen. Nur um dies zu begründen, habe ich mir das Wort erbeten.

Landeshauptmann:

Exzellenz stellen keinen Antrag?

Abgeordneter Excellenz Freiherr v. Schwegel:

Nein!

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne in ker se je tudi gospod poročevalec odpovedal besedi, bomo glasovali.

Gospodje, ki pritrjujejo resoluciji finančnega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Resolucija je sprejeta.

Sedaj prestopimo k daljni točki dnevnega reda, to je:

7. Ustna poročila finančnega odseka:

a) o prošnji županstva v Borovnici glede podpore za popravo bolnišnice;

7. Mündliche Berichte des Finanzausschusses:

a) über die Petition des Gemeindeamtes in Franzdorf um Subvention behufs Abdattung des Spitals;

Poročevalec Kalan:

Visoka zbornica! Županstvo v Borovnici je poslalo deželnemu zboru prošnjo, v kateri prosi podpore za popravo bolnice in sirotišnice. Strešni stol je jako v slabem stanu in troški za popravo so proračunjeni na 400 gld. Ker ima občina veliko drugih troškov, zlasti tudi z ozirom na potres, obrača se županstvo do de-

želnega zbora, naj bi mu za popravo bolnice podelil kako podporo.

Finančni odsek, ki se je bavil s to prošnjo, priznava potrebo in korist takih občinskih bolnic in je zanje že v veliko slučajih predlagal podpore, vendar pa gledé te prošnje ne more visokemu zboru priporočiti, da bi se že sedaj uslišala, ker v prošnji ni navedeno, ali in koliko ima dotična bolnica premoženja, ali da ga nima nič in ker tudi glede troškov, koliko bo poprava stala, ni nič, natančnega navedeno ali predloženo.

Z ozirom na to predlaga finančni odsek:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja se izroči deželnemu odboru v rešitev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki pritrđe temu predlogu, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

b) o prošnji prednice usmiljenih sester gledé podpore za popravo po potresu poškodovane hiralnice;

b) über die Petition der Oberin der barmherzigen Schwestern um Subvention zur Herstellung des durch das Erdbeben beschädigten Siechenhauses;

Poročevalec Kalan:

Prednica ljubljanskih usmiljenih sestrá je dné 21. junija 1895 vložila posebno prošnjo na deželni zbor in sicer za podporo za popravo hiralnice pri sv. Jožefu, ki je po izvedbah strokovnjakov toliko škode trpela, da bo poprava stala okolu 15.000 gld.

Prednica v tej prošnji poudarja, da hiralnica nima posebnega premoženja, da se je za hirajoče umobolne zidal posebni trakt, ki je tudi prouzročil veliko troškov, ter da bi bilo za te hirajoče umobolne morala sicer po drugem potu skrbeti dežela, in zato upa, da prošnja ne bo zastoj in priporočá, da bi se uslišala.

V finančnem odseku se je poudarjalo, da ima kongregacija res velike zasluge, zlasti tudi v tem oziru, ker glede oskrbljevanja bolnikov — v tem slučaju hirajočih umobolnih — veliko pripomore, da se še bolj ne obtežujejo deželne finance, vendar se finančni odsek ni mogel odločiti, da bi predlagal, da se visoki zbor že sedaj izreče za kako podporo za hiralnico pri sv. Jožefu gledé na razmere, ki so v deželnih financah nastale vsled potresa.

Zato priporočá finančni odsek:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja se izroča deželnemu odboru v rešitev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki pritrde temu predlogu, izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Daljna točka je:

- e) o prošnji centralne slovenske posojilnice v Krškem za kredit do 50.000 gl.;
- c) über die Petition der slovenischen Central-Vorschusscasse in Gurkfeld um Bewilligung eines Credites bis zu 50.000 fl.;

Poročevalec dr. Žitnik:

Visoka zbornica! Z ozirom na načelno važnost in neke motive te prošnje, usojam si, deloma prečitati jo. Prosilci pravijo namreč:

(bere: — liest:)

«Za prospeh posojilništva se trudijo v Avstriji že nekaj časa deželni zastopi raznih kronovin. V tej zadevi se odlikujejo deželni zbori in odbori na Gorenjem in Dolenjem Avstrijskem, na Štajerskem, Koroškem, Predarlškem in v drugih deželah. Za pospeševanje posojilništva so nastavljeni v teh deželah posebni uradniki, kateri dajejo novim in starim posojilnicam potrebne navode. V ta namen so izdali deželni odbori na Štajerskem in Avstrijskem obširne knjige, katere razlagajo, kako je posojilnice vstanovljati, urejevati in pospeševati. Ako se v teh deželah pokaže v večem ali manjšem kraji potreba za ustanovitev posojilnice, pošlje deželni odbor takoj svojega uradnika, kateri vse potrebno ukrene, da se posojilnica ustanovi in da začne prej ko prej pravilno poslovati. V ta namen pomagajo v imenovanih deželah deželni odbori novim posojilnicam kaj krepko, podarijo jim precejšno svoto za pokritev ustanovnih stroškov, še večjo svoto pa jim naklonijo proti jako nizkim obrestim na več let, da morejo s takimi novci, katere po ceni dobé, svoje poslovanje začeti, dokler si v domačem kraji ne pridobé dovolj kredita. Na ta način je bilo mogoče, da se je po imenovanih alpskih deželah ustanovilo na stotine posojilnic po jako čislamem Raiffeisenovem sistemu. Samo deželni odbor v Dolenji Avstriji vodi do tristo teh zavodov, katere tudi nadzoruje po svojih uradnikih, kakor to storita štajerski in gorenjeavstrijski deželni odbor.»

Z ozirom na te razloge, pravijo potem prosilci, je jako potrebno, da se na Kranjskem ustanovi centralni zavod, ki bi posojilnicam, katerim denar primanjkuje, posojeval, od drugih pa, ki ga imajo preveč, pa denar sprejemal kot vloge. Ker dosedaj na Kranjskem še ni bilo nobene centralne posojilnice, se je v Krškem ustanovila «centralna posojilnica slovenska».

Mene sicer finančni odsek ni pooblastil, da bi naglašal tukaj pomen in važnost posojilnic sploh in v prvi vrsti Raiffeisenovih posojilnic, vendar mi ne bo

nihče ugovarjal, ako visoko zbornico samo mimogredé, posebno pa deželni odbor opozorim na to stroko narodnega gospodarstva, ki je jako velikega pomena za ožje in male okraje. To kaže 40letna skušnja na Nemškem in to kaže skušnja tudi na Nižjeavstrijskem. Nižjeavstrijska daje tem posojilnicam na tisuče podpor in brezobrestnih posojil. To sem hotel samo mimogredé omeniti, vendar pa z ozirom na jako neugodno finančno stanje dežele in z ozirom na to, da deželni odbor, kakor se je zagotovilo v finančnem odseku, že išče podatkov glede teh posojilnic in njih delovanja po drugih avstrijskih deželah in bo v prihodnjem zasedanji stavil primerne predloge glede podpore za posojilnice, sklenil je finančni odsek, predlagati naslednje:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja «Centralne posojilnice slovenske» v Krškem se izroči deželnemu odboru v rešitev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, bomo glasovali. Gospodje, ki pritrde temu predlogu, izvolijo naj obsedeti.)

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Daljna točka je:

- d) o prošnji kmetijske podružnice v Cerknici glede podpore za vzdrževanje drevesnice;
- d) über die Petition der Landwirtschaftsfiliale in Zirknitz um Subvention für die Erhaltung der Baumschule;

Berichterstatter v. Penkh:

Hoher Landtag! Ueber Auftrag des Finanzausschusses habe ich die Ehre zu berichten, daß die Landwirtschaftsfiliale in Zirknitz um eine Subvention für die Erhaltung ihrer Baumschule angeht hat. Der Finanzausschuss hat beschlossen, die Petition dem Landesausschusse zur Erledigung abzutreten.

Ich beantrage daher im Namen des Finanzausschusses:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Die Petition der Landwirtschaftsfiliale in Zirknitz um Subvention für die Erhaltung der Baumschule wird dem Landesausschusse zur Erledigung abgetreten.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati, in prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka dnevnega reda je:

- e) o prošnji krajnega šolskega sveta v Senožečah gledé podpore za uredbo šolskega vrta in čebelnjaka;
- e) über die Petition des Ortschaftsrathes in Senojetz um Subvention für die Herstellung des Schulgartens und Bienenhauses;

Berichterstatter v. Penkh:

Hoher Landtag! Ueber Auftrag des Finanzausschusses habe ich die Ehre zu berichten, daß der Ortschaftsrath von Senojetz eine Subvention zur Herstellung des Schulgartens und Bienenhauses sich erbittet.

Der Finanzausschuß hat beschlossen zu beantragen, daß diese Petition dem Landesausschuß zur Erledigung abgetreten werde.

Es wird demnach beantragt:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Die Petition des Ortschaftsrathes in Senojetz um Subvention zur Herstellung des Schulgartens und Bienenhauses wird dem Landesausschuß zur Erledigung abgetreten.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

Gospod poslanec Hribar ima besedo.

Poslanec Hribar:

Visoka zbornica! Jaz bom sicer glasoval za predlog, kakor ga je stavil častiti gospod poročevalec finančnega odseka, kakor sem glasoval za prejšnji predlog pod točko d); vendar pa si dovolim opozoriti visoko zbornico, da je precejšen razloček med prošnjo, ki je sedaj v razpravi in med prejšnjo. Prejšnja prošnja se tiče podpore za šolski vrt, ki že obstoji in je že dobil podpore od visoke zbornice, ako se ne varam.

Sedanja prošnja pa se tiče šolskega vrta, katerega je treba šele ustanoviti, in sicer v kraji, kjer zamore prebivalcem velike koristi donašati. V šolskem okraji Senožeškem leže poleg trga in občine Senožeške še občine Dolenjavas, Laže in Sénodolje. Vse te občine štejejo 1760 prebivalcev. Kraj je nerodoviten in se more prištevatí najsiromašnejšim na Kranjskem sploh. Bližina Trsta pa omogočuje, da bi se sadje, ako bi se sadjereja tako razvila, kakor se lahko razvije v tamošnjih krajih, spravilo za dober denar v kupčijo in zaradi tega bi se priporočalo, da se tam napravi uzorni šolski vrt ter s tem začne delati za razvitek umne sadjereje.

Sedanji Senožeški nadučitelj, kateri si je pridobil v tej stroki jako dobro ime, bil je poprej v Kostanjevici in je tam napravil tako uzorni šolski vrt, kakor ga morebiti nikjer drugod na Kranjskem ne najdete. Zato je nada opravičena, da bo z isto marljivostjo in z istim uspehom, kakor na Dolenjskem, tudi v sedanjem svojem bivališči za sadjerejo deloval. Zato bi priporočal deželnemu odboru, naj bi se oziral na

te okolnosti in naj bi za ta šolski vrt, ki se bo šele ustanovil, na kraji, kjer bi bila sadjereja velike koristi za prebivalstvo in na takem kraji, kjer prebivalstvo samo ne bi moglo veliko prispeti za njega napravo, dovolil kolikor mogoče izdatne podpore iz deželno-kulturnega zaklada.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, ima besedo gospod poročevalec.

Berichterstatter v. Penkh:

Ich theile persönlich die Anschauung, welche der Herr Abgeordnete Hribar ausgesprochen hat, kann jedoch den Antrag des Finanzausschusses in keiner Weise ändern.

Deželni glavar:

Prosim glasovati, in prosim gospode, ki pritrjujejo predlogu finančnega odseka, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Daljna točka je:

- f) o prošnji društva «Verein für Knabenhandarbeit in Wien» za podporo;
- f) über die Petition des Vereines für Knabenhandarbeit in Wien um Subvention;

Poročevalec ces. svètnik Murnik:

Visoki zbor! Društvo za deška ročna dela na Dunaji se je obrnilo do visokega zbora s prošnjo, da bi mu tudi letos nekoliko podpore dovolil.

Društvo stoji pod protektoratom Njega cesarske visokosti nadvojvode Rainerja in ima namen, poučiti učitelje v izdelovanji deških ročnih del. Ustanovilo se je leta 1884. in napravljalo od leta 1888. vsako leto zimski tečaj za učitelje iz Dunaja in Dunajske okolice, in poletni tečaj meseca julija in avgusta za učitelje iz dežel in kraljestev, zastopanih v državnem zboru. Pravila tega društva so potrjena z ukazom ministerstva za uk in bogočastje z dné 28. maja l. 1884. in ravno tako tudi učni red. Iz Kranjskega se že več let vsako leto nekoliko učiteljev pošilja v tečaj in to s pomočjo dežele in kranjske hranilnice. Lanskega leta je bilo v poletnem tečaju 9 kranjskih učiteljev oziroma učiteljic. Namen tega društva je jako lep, ker se učenci ne samo bolje vadijo v dotičnih ročnih delih, ki se tam zvršujejo, n. pr. v kartonaži, rezbarstvu, mizarstvu in modeliranji, ampak se sploh napeljujejo k delu in odvrtačajo od pohajkovanja. Visoki zbor je že lani pripoznal važnost in plodonosno delovanje tega društva in mu je, kakor to storijo tudi drugi deželni zbori, Nižjeavstrijski, Predarlberški in Šlezki, dovolil podporo 50 glđ. in gledé na to, da naši učitelji v dotičnem

tečaji dobivajo brezplačni pouk v deških ročnih delih, nasvetuje finančni odsek tudi letos, da se društvu dovoli nekoliko podpore.

Nasvetujem torej v imenu finančnega odseka:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Društvu za deška ročna dela se dovoljuje iz kredita za obrtni pouk iz deželnega zaklada 25 gld. podpore.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

g) o prošnji Albina Adlešiča, učenca na umetno-obrtni šoli na Dunaji za zviksanje podpore;

g) über die Petition des Albin Adlešič, Hörers an der Kunstgewerbeschule in Wien, um Erhöhung der Subvention;

Poročevalec ces. svètnik Murnik:

Visoki zbor! Albin Adlešič, sedaj slušatelj na avstrijskem umetno-obrtnem muzeji, vložil je prošnjo, da bi se mu od deželnega odbora dovoljena podpora 100 gld. za nekoliko povikšala. Finančni odsek je bil mnenja, da ta stvar spada bolj v delokrog deželnega odbora, kateremu je že v take svrhe nek kredit dovoljen in zato v njegovem imenu nasvetujem.

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja Albina Adlešiča izročča se deželnemu odboru v rešitev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Daljna točka je:

h) o prošnji Silvestra Oblaka, paznika v prisilni delalnici za umirovljenje;

g) über die Petition des Zwangsarbeitshaus-Aufsehers Sylvester Oblak um Pensionirung;

Berichterstatter Lukmann:

Hoher Landtag! Der Zwangsarbeitshaus-Aufseher I. Classe Sylvester Oblak ist 64 Jahre alt und fühlt sich

nicht mehr kräftig genug, um seinen Posten weiter zu versehen und bittet daher um seine Pensionierung. Er macht in seinem Gesuche geltend, was auch von der Direction des Zwangsarbeitshauses bestätigt wird, daß seine Dienstleistung eine anstrengende und äußerst befriedigende war, daß er bei verschiedenen Unglücksfällen, die die Anstalt getroffen haben, sich besonders ausgezeichnet habe, so namentlich bei verschiedenen Epidemien, und bittet, der hohe Landtag möge ihm 1.) seine Militärdienstzeit und 2.) nicht nur seinen Gehalt, sondern auch seine Activitätszulage in die Pension einrechnen.

Der Aufseher Sylvester Oblak hat 8 Jahre und 6 Monate, wovon ein Jahr ein Kriegsjahr war, somit 9 Jahre 6 Monate beim Militär gedient und ist dann nach einer Unterbrechung von einem ganzen Jahre, am 9. December 1864 von der Zwangsarbeitsanstalt als Aufseher engagiert worden.

Bisher hat er in der Anstalt 31 Jahre ununterbrochen gedient und bezieht jährlich einen Gehalt von 360 fl., ein Quartiergeld von 90 fl., ein Holzrelutum von 45 fl., für Beleuchtung 5 fl. 28 kr. und für die Montur 42 fl. 72 kr., zusammen 543 fl.

Die Direction der Zwangsarbeitsanstalt unterstützt sein Gesuch insoferne, daß sie beantragt, es möge ihm ausnahmsweise die Pension erhöht werden, weil er sehr oft den Aufseher I. Classe vertreten habe, wenn derselbe bei auswärtigen Arbeiten detachiert war. Der Finanzausschuß war jedoch der Ansicht, daß die Verdienste dieses Aufsehers genügend anerkannt würden, wenn ihm die Unterbrechung der Dienstzeit, welche über ein Jahr betrug, im Gnadenwege nachgesehen und die volle Militärdienstzeit eingerechnet würde, so daß er bei einer 40jährigen Dienstzeit den vollen Gehalt als Pension erhalten würde. Aus principiellen Gründen wollte jedoch der Finanzausschuß darauf nicht eingehen, daß dem Gesuchsteller auch das Quartiergeld, das Holzrelutum, die Bezüge für die Beleuchtung und die Montur und die Activitätszulage in die Pension eingerechnet würden.

Der Finanzausschuß beantragt daher:

«Der hohe Landtag wolle beschließen:

Dem Zwangsarbeitshaus-Aufseher I. Classe Sylvester Oblak wird unter gnadenweiser Nachsicht der Einrechnung der Militärdienstzeit von 9 Jahren, 6 Monaten und Dienstunterbrechung von 1 Jahr und 3 Monaten, die für eine 40jährige Dienstzeit entfallende Pension von jährlich 360 fl. zuerkannt.»

Ich erlaube mir diesen Antrag dem hohen Hause zur Annahme zu empfehlen.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu predlogu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Daljna točka je:

- i) o prošnji posestnikov v Vrbovcu pri Dobrničah za podporo vsled ujim.
- i) über die Petition der Inſassen in Verbouz bei Döbernitz um Unterstützung anläßlich der Elementarereignisse.

Poročevalec ces. svètnik Murnik:

Visoki zbor! Posestniki vasi Vrbovec so se obrnili do visokega zbora s prošnjo, da bi se jim dovolilo nekoliko podpore. Omenjajo, da so imeli predlansko jesen, lansko spomlad in lansko jesen povodenj, ki je prouzročila na pridelkih 5120 gld. škode, napravil jim je pa tudi zadnji potres 200 gld. škode. Cela stvar pa še ni toliko dognana, da bi se bila mogla v finančnem odseku končno rešiti, vendar pa je finančni odsek pripoznal, da je škoda, ki jo trpé dotični posestniki, gotovo toliko velika, da jim bo treba na pomoč pri-skočiti, in zato, posebno pa tudi z ozirom na to, da navadno deželni odbor rešuje take stvari, ko je vse okolnosti natanko proučil, nasvetujem v imenu finančnega odseka:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Prošnja posestnikov iz Vrbovca se izroča dežel-nemu odboru priporočilno v rešitev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim gospode, ki pritrjujejo temu pred-logu, naj izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Sedaj se bo vršila volitev za odsek za posveto-vanje stavbinskega reda za stolno mesto ljubljansko.

Prosim gospode, da oddajo listke.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospoda poslanca Kersnika in pl. Lenkha, da izvolita prevzeti skrutinij.

(Po kratkem prestanku. — Nach einer kurzen Pause.)

Prosim gospoda poslanca Kersnika, da naznani izid volitve.

Poslanec Kersnik:

Oddanih je bilo 34 glasovnic in vse se glase na gospode poslance: Grasselli, Hribar, Kalan, Košak, Luckmann, dr. Papež, dr. Schaffer, dr. Tavčar in baron Wurzbach.

Deželni glavar:

Ti gospodje so torej izvoljeni. Prosim, da se novo-izvoljeni odsek takoj konstituira.

(Po kratkem prestanku. — Nach einer kurzen Pause.)

Odsek se je konstituiral in si izbral gospoda poslanca dr. Papeža načelnikom in gospoda poslanca Luckmanna načelnikovim namestnikom.

Za prihodnjo sejo, ki bo v ponedeljek 13. t. m. ob 10. uri dopoldne, naznanjam sledeči dnevni red:

(Dnevni red glej prihodnja seja. — Tagesordnung siehe nächste Sitzung.)

Finančni odsek zboruje takoj sedaj po seji. Drugo sejo ima finančni odsek v soboto, 11. t. m. ob 10. uri dopoldne in sicer v deželni hiši na Turjaškem trgu. Gospod načelnik priporoča, da bi vsi gospodje, ki imajo referate, jih do jutri rešili, da se bo moglo v tej seji razpravljati o dotičnih stvareh.

Upravni odsek ima sejo danes popoldne ob 1/2 4. uri, in sicer v deželni hiši na Turjaškem trgu.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 1. uri 15 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 15 Min. nachmittag.

